

UMELECKÁ INTERPRETÁCIA FILMOVÉHO DIELA GRÓF MONTE CHRISTO (AKTUÁLNE POSOLSTVO PRE SÚČASNÚ SPOLOČNOSŤ)

Karol Orban,

doc. PaedDr. PhDr. PhD.

Department of Film Dramaturgy and Screenwriting, Faculty of dramatic Arts,
Academy of Arts in Banská Bystrica (Slovak republic)

karol.orban@aku.sk

ORCID ID 0000-0002-3156-4699

DOI: [https://doi.org/10.34017/1313-9703-2021-1\(17\)-2\(18\)-32-38](https://doi.org/10.34017/1313-9703-2021-1(17)-2(18)-32-38)

Резюме

Карол Орбан. Художествените интерпретации на романа на А. Дюма "Граф Монте Кристо" в кинематографичните творби (актуално послание на съвременното общество). През последното десетилетие на XX век легендарният роман на Александър Дюма "Граф Монте Кристо" беше успешно излъчен по телевизията няколко пъти с леки вариации в контекста на оригиналното произведение (различни окончания), за да се запази динамичността и привлекателността на продавания медиен продукт. Филмът е базиран на стилизирана основа, подсилена от доминиращи арт сцени и висококачествени кадри от вътрешни и външни пространства. Психологическата природа на героите от филма се усеща ясно, преобладаващият им начин на действие напълно съответства на литературното произведение, тоест контекстът на оригинала е напълно запазен. Статията описва техническите, психологическите и особено ценностните аспекти под формата на определяне на ключовото послание за актуалните социални проблеми.

Ключови думи: филмова стилизация, борба за демократични ценности, адаптация на романа, постмодерно изкуство, драматизация

Анотация

Карол Орбан. Художня интерпретация кинороботи "Граф Монте Кристо" (сучасне повідомлення для сучасного суспільства). Протягом останнього десятиліття двадцятого століття легендарний роман Олександра Дюма "Граф Монте Кристо", декілька раз був успішно трансльований по телевизору з невеликими варіаціями контексту оригінального твору (різне закінчення) для того, щоби зберегти динамізм і привабливість самого медіапродукту. Праця над фільмом була заснована на високій стилізації, її загальний характер посилювався за рахунок домінуючих художніх сцен та високоякісних знімків камери інтер'єру та екстер'єру приміщень для зйомок. Глядач відчув психологічну вдачу героїв фільму, а їх переважний спосіб дії повністю відповідає книжковому твору, тобто, контекст оригінальності цілком зберігся. У статті описано технічні, психологічні та особливо ціннісні аспекти у формі визначення ключового повідомлення для сучасних соціальних подій.

Ключові слова: стилізація фільму, боротьба за демократичні цінності, обробка романів, постмодерністське мистецтво, театралізація

Abstrakt

Karol Orban. Umelecká interpretácia filmového diela "Gróf Monte Christo" (aktuálne posolstvo pre súčasnú spoločnosť). Legendárne románové dielo Alexandra Dumasa Gróf Monte Christo bolo v priebehu poslednej dekády dvadsiateho storočia viackrát úspešne televízne

spracované na filmovom plátne s miernou obmenou kontextov pôvodného diela (odlišný záverečný koniec) s cieľom zachovania dynamickosti a pútavosti realizovaného mediálneho produktu. Filmové dielo stavia na vysokej štylizácii, jeho celkový charakter je umocňovaný dominantnými hranými scénkami a kvalitnými kamerovými zábermi na interiérové a exteriérové priestory nakrúcania. Z filmového diela jasne vycítiť psychologické rozpoloženie charakterov účinkujúcich postáv a ich prevažujúci spôsob konania plne korešponduje s knižným dielom, čiže kontext originality bol vcelku zachovaný. Príspevok vystihuje technické, psychologické a najmä hodnotové aspekty v podobe definovania kľúčového posolstva pre aktuálne spoločenské dianie.

Kľúčové slová: filmová štylizácia, zápas o demokratické hodnoty, románové spracovanie, umenie postmoderny, dramatičnosť

Abstract

Karol Orban. Artistic interpretation in the film 'The Count of Monte Cristo' (a topical message for contemporary society). Alexander Dumas's legendary novel The Count of Monte Cristo has been in the last decade of the twentieth century successfully adapted several times on television with slight changes to the context of the original story (different ending) in order to preserve the dynamics and gripping nature of the media product. The film builds on high stylization, its overall character is enhanced by powerfully acted scenes and excellent photography both indoors and outdoors. The film clearly communicates frame of mind of the characters, and their behaviour mostly corresponds with the novel; i.e. the context of the original has been maintained. The article describes technical, psychological and especially moral value aspects in the form of defining the key message for current social issues.

Keywords: film stylization, fight for democratic values, adaptation of a novel, the art of postmodernism, dramatisation

Úvod

Túžba po slobode a spravodlivosti tkvie v nás všetkých. No napriek tomu, hovoriť o spravodlivosti v dnešnom svete je nemožné. Moderný človek si v tichosti beží za svojim vytúženým cieľom, v podstate vynaloží nevelké úsilie, aby bol v spoločnosti úspešný a najmä obľúbený. No v mnohých prípadoch sa stáva, že za jeho úspechom stojí človek s iným menom. Prakticky sa na niekom priživuje. Takýto typ človeka má len vysoké ambície, no v skutočnosti jeho úsilie nezodpovedá požadovaným kvalitám. Slovo poctivosť mu absolútne nič nehovorí. Vo svojom vnútri je totálne prázdny. Keby sme mali možnosť vidieť do srdca iných, boli by sme prekvapení, čo je v nich. Aj v nás, častokrát sami seba nepoznáme. Život už dávno prestal byť, čím kedysi bol. Rozhodne sladký, ako med, nie je. Načrtnuté demokratické hodnoty (sloboda, spravodlivosť, ideál, rovnosť) rieši vo veľkej miere aj svetoznámy román Gróf Monte Christo.

Gróf Monte Christo je renomovaným dielom francúzskeho románopisca, prozaika a dramatika Alexandra Dumasa staršieho (vyšlo v roku 1844), ktoré bolo niekoľkokrát úspešne sfilmované (1955, 1961, 1975, 1998, 2002). Mediálne dielo sa vyznačuje neustálym bojom hlavného hrdinu Edmonda Dantésa za spravodlivosť, najvyšší demokratický ideál, spomínanej hodnote zasväti kľúčovú časť svojho života. Z jeho strany ide o opodstatnený dôvod, pretože bol "najvernejšími" priateľmi oklamán. Mimoriadne obdivuhodne pre nás vyznieva jeho statočné úsilie, popasovať sa s neľahkými životnými podmienkami mnohokrát aj dehonestujúcimi (pobyt vo väzení), no najväčšie poníženie na vlastnej koži osobne zažil, keď mu milovanú manželku prebral "priateľ" Fernand Mondego (neskôr uznávaný gróf de Morcerf), ktorý sa nechal taktiež zapliesť do spleti intríg...

Filmová verzia seriálu z roku 1998 z dielne francúzskej režisérky Josée Dayan je koncipovaná na štyri časti, ktoré delimitujú najkľúčovejšie životné medzníky hlavného hrdinu Edmonda Dantésa v hereckom podaní francúzskeho herca Gérarda Depardieua. Hlavný hrdina je prototypom vášnivého bojovníka za ideály, vyznačuje sa obrovskou charizmou, ktorú v prevažnej miere stelesňuje urastená postava a vyvinutý cit pre sociálne cítenie. Nenávidí pretváрку, faloš a prehnanú túžbu po kariére. Jeho najväčšou životnou láskou je Mercedes Iguanada stvárnená v hereckom podaní talianskej herečky Ornelly Muti. Mercedes je ambiciózna žena v zrelom veku, vyžaruje z nej krása a jemnosť v pravom slova zmysle. V skutočnosti nie je šťastná so svojim manželom, vo vnútri je ubitá. Aj po rokoch násilného odlúčenia, Edmonda neustále miluje.

Štruktúra filmového diela (estetické, hodnotové a psychologické aspekty)

Filmové dielo vo svojej špecifickej platforme stavia na romantických javoch, pozostávajúcich z dobových kostýmov, bojových scénok popretkávaných melodramatickou hudbou. Mimoriadne napínavo pôsobia na televízneho diváka scény z verejných popráv sprevádzané plačom, výkrikmi a smútočnými piesňami častokrát dekadentnými(napr. Lucifer už prichádza). K vzrušujúcemu spádu deja prispieva i dupot koní, kočov a tajomné zákutia honosných bálav, či plesov. Z filmových ukážok vieme jasne vydedukovať prevažujúci spôsob života miestnych, či vidieckych obyvateľov viažuci sa k vodným remeslám(napr. rybárstvo, námorníctvo) a úradníckym povolaniam(napr. sudcovia). Jednota času je tu pregnantne vykreslená aj so všetkými atribútmi, príbeh sa odohráva na prelome 18. a 19. storočia, filmoví tvorcovia pravdepodobne meritórnu inšpiráciu prevzali od knižného románového diela francúzskeho prozaika a dramatika Alexandra Dumasa staršieho a od historických archívnych dokumentov ozrejmujúcich vizualizáciu filmového príbehu. Vizualizácia filmového príbehu má priority pred knižným vydaním diela. "Výhodou obrazového textu je, že percipient je schopný jedným pohľadom obsiahnuť väčšie množstvo informácií(v porovnaní s písaným textom),..." (Peknušiaková-Rusnák, 2014, p. 256). Vďaka televíznemu či filmovému spracovaniu udalosti sa dokážeme vcítiť do sveta postáv a stotožniť sa s ich myslením a konaním. Psychológia aj v audiovizuálnom umení zohráva dôležitú úlohu, je to logické, každá filmová či televízna scénka je nositeľom pozitívnych či negatívnych emócií ovplyvňujúcich aj v nemalej miere správanie diváka. V rámci televízneho či filmového obrazu nás fascinujú zákutia jednotlivých krajín, čiže bližšie vnímame ich ráz a charakter daného prostredia.

Vo všeobecnosti filmoví tvorcovia v diele prezentujú témy, problémy a obsahy rezonujúce v bežnom živote, v ľudskej skutočnosti, aby dosiahli patričnú realitu (Dobiš, 2005). Týmto kľúčovým spôsobom dokážu plnohodnotne naplniť svoj autorský zámer.

Filmoví herci rešpektujú typické zásady verbálnej a neverbálnej komunikácie. Pozoruhodné sú funkčné dialógy posúvajúce dej dopredu a manipulácia s mimikou a gestikou príslušných hercov. Špeciálne je tu kladený vysoký dôraz na očný kontakt medzi hereckými postavami.

Ústredný motív vychádza z kritiky vtedajších spoločenských pomerov vo Francúzsku od pádu cisára Napoleona a návratu Bourbonu na francúzsky trón v roku 1815. Vo svojom tematickom fundamente dielo pranieruje udavačstvo, intrigy a vlastizrada. Filmové dielo má vo všeobecnosti poučný charakter, je vynikajúcim príkladom, ako sa vyvarovať zbytočných životných chýb a hlavne poukazuje na nevyhnutnú túžbu po odpustení. Hlavný hrdina Edmond Dantés neváhal odpustiť vinníkom aj tie neodškriepiteľné krivdy. K tomuto činu ho motivovala priateľka Camille de La Richardais, ktorá ho poprosila, aby dokázal v živote odpustiť vinníkom, lebo len tak môže nájsť pravé oslobodzujúce šťastie. Nachádzame tu akúsi symbiózu s kresťanským biblickým motívom, ktorý zvýraznili v dejovom príbehu filmoví tvorcovia, konkrétne ide o citát z Evanjelia podľa Matúša: "Lebo ak vy odpustíte ľuďom ich poklesky, aj vám odpustí váš nebeský Otec. Ale ak vy neodpustíte ľuďom, ani vám váš nebeský Otec neodpustí vaše poklesky" (Evanjelium Mt 6/14-15). Edmond Dantés si rozhodne priateľkinu prosbu zoberal k srdcu a vinníkom odpustil. Po odpustení sa človeku

predsa žije ľahšie, pretože akákoľvek nenávisť nás ničí psychicky, ale aj fyzicky. Romantické prvky pozorujeme vo filmovom diele aj počas plavby na mori, jazdy na fiakroch, pri usporadúvaní piknikov, a pod. Mimoriadne naivne až nelogicky pôsobí na televízneho diváka neustále oživovanie postavy Valentíny de Villefortovej po niekoľkých dňoch, keď ležala v truhle. Potom jej ponúknu zázračný liek "elixír" a z ničoho nič vyzdravie. V reálnom živote sa s takým niečím nestretávame.

Charakterové črty filmových postáv

Štruktúra postáv je vhodne komponovaná, účinkujúce postavy spĺňajú svoje účelové poslanie. Filmoví tvorcovia správne vystihli ich charakterové črty, ktoré sú poznačené prevládajúcim bohémskym štýlom života vysokých úradníkov, bankárov, podnikateľov, ale aj modelom života nižších sociálnych vrstiev (robotníci, krčmári). Je zaujímavé sledovať ich herné prejavy, pretože svojou mierou pozitívne dotvárajú celkovú atmosféru filmového príbehu. Postavy môžeme klasifikovať podľa nasledovných kritérií:

A: Verní pomocníci Edmonda Dantésa- farár Abbé Faria(starec, znázornený bradou a dlhými vlasmi), Bertuccio(sluha, námorník s čiernymi dlhými vlasmi), podnikateľ, obchodník Maximilien Morrel a syn.

B: Zradcovia- Danglars(vysokopostavený úradník, bankár), Caderousse(krčmár, zbojník), Villefort(gróf), Mondego(manžel Mercedes, nakoniec spácha samovraždu- zastrelí sa), bonapartista Noirtier de Villefort (kvôli nemu dlhé roky sedel Edmond vo väzení, je paralyzovaný).

C: Škodcovia-Heloise de Villefort manželka Villeforta, nevlastná matka Valentíny, ktorá otrávi sluhu Barrois(pôvodne chcela otráviť Noirtiera), a starú mamu Valentíny pani de Saint Meran, podobne sa pokúsi zlikvidovať aj Valentínu, nemanželský syn Villeforta a Hermíny Danglars(Danglárovej ženy)- zbojník, ktorý kradne, navyše zavraždí Caderousse.

Filmová štylizácia zvyrazňuje kľúčové momenty príbehu. Zámerom filmovej štylizácie je zdôrazniť príslušný umelecký efekt najmä prostredníctvom strihových časových posunov v kompozícii filmu alebo jeho časti, niekedy aj v rámci jedného záberu, s jeho vizuálnou konkrétnosťou a obsažnosťou (Švec, 2011).

Scénické prostredie, filmové rekvizity, televízne titulky

Príbeh stavia na rôznych scénkach, či už pokojných alebo búrlivých usmerňujúcich celkové smerovanie koncepcie deja.

V prvej časti sme si všimli retrospektívnu scénu spred 13 rokov, ktorá vysvetľuje kolíziu podstatu príbehu. "Spätnému návratu do minulosti sa vo filmovom slangu hovorí flash back. Nielsen v takýchto prípadoch má filmový spisovateľ možnosť dramatických skratiek. Dramatická skratka je nesmierna dôležitá vzhľadom na to, koľko chceme do literárneho scenára vložiť udalostí potrebných na zažitie príbehu. Dobrý autor ráta s drahocennými minútami" (Dimitrov, 2011, p. 27). Retrospektívna scénka vťahuje potenciálneho diváka do deja. Počas priebehu zásnub Edmonda a Mercedes, Edmond je násilne uväznený políciou a predvolaný pred vyšetrovacieho komisára vo veci kauzy týkajúcej sa vojny, ktorú viedol cisár Napoleon. Vyšetrovanie nepriateľa Edmonda zámerne sfaľujú a dajú ho umiestniť do pevnosti If, ktorá leží na odľahlom ostrove v Stredozemnom mori. Vo väzení strávi rovných 13 rokov, spriatelí sa tam so starším kňazom Abbé Fariom, ktorý prekopáva už niekoľko rokov jednotlivé chodby, aby sa dostal k východu. Nakoniec sa mu to podarí, no Abbé Faria od vyčerpanosti umiera. Mŕtvolu Abbého Fariu zabalí väzenskí pracovníci do vreca a pripraví na vynesenie. Edmond sa zmysluplne zhostí situácie, využije nepozornosť strážcov a zašije sa do deky a mŕtvolu Abbého Fariu strčí do väzenskej cely. Strážcovia si nič nevšimnú a "mŕtvolu" hodia do mora. Edmond ako skúsený plavec si poradí a vypláva na jeden opustený ostrov, kde sa zoznamuje s námorníkom Bertucciom. Abbé Faria sa ešte pred smrťou Edmondovi zdôveril o poklade na ostrove Montecristo. Edmond tam s Bertucciom podnikne výpravu a vydoluje

množstvo zlata, ktoré predá a stane sa z neho slávny gróf. Vzápätí podnikne obchodnú spoluprácu s Maximilienom Morellom, ktorý bol mimochodom v minulosti blízkym priateľom jeho otca. Edmonda v prestrojení Morell nespoznáva, navyše sa mu predstaví ako Lord Wilmore. Po Morellovej smrti odchádza Edmond do Marseille.

V jednotlivých filmových dokrútkach pozorujeme množstvo filmových trikov, na ich realizácii sa podieľajú zväčša skúsení kaskadéri. Pozoruhodné sú aj rekvizity, najmä odevné doplnky kapitánov a petrolejové lampy, ktoré plnia väčšinou dekoratívnu funkciu. Filmové zábery sú jasne vykreslené, objavujú sa tam takmer všetky typy či už celok(dominanta- človek v prostredí), polo celok (mimika, gestika hercov) a polo detail (záber na jednu postavu- manipulácia s javmi neverbálnej komunikácie) a detail(vnútro postavy a jej myslenie či konanie). Zvuková montáž(práca s hudbou, ruchmi, podmazmi) má vo filme svoje opodstatnenie, lebo zvýrazňuje najkľúčovejšie dejové udalosti.

V druhej časti seriálu sú implementované výnimočné okamihy týkajúce sa stretnutia Edmonda a Mercedes, ktoré je sprevádzané výčitkami, nostalgiou za mladosťou a stratenými rokmi. Každý z nich už má predsa svoj svet, postavenie a záväzky. Mercedes má s Mondegom(gróf de Morcerf) syna Alberta, s ktorým si veľmi dobre rozumie. Nechce ho stratiť, znamená pre ňu všetko. No napriek všetkému jej láska k Edmondovi aj po rokoch nevyprchala. Edmond hľadá útechu v náručí milenky, priateľky a vdovy Camille. No necíti k nej pravú lásku. Villefortovci sa chystajú na príchod pani de Saint Meran, starej matky Valentiny z matkinej strany. Nová manželka grófa Villeforta, macocha Valentiny ju z celej duše nenávidí a preto podnikne nekalý plán...

V epizóde seriálu sú zastúpené nasledujúce rekvizity, najmä ide o prostriedky ochranného charakteru: kríže, sviečky, meče, štíty. Zábery filmu či seriálu sú orientované jednak aj na prírodnú scenériu lesov, sadov, ale aj na mestské rušné prostredie. Terén je vhodne zvolený na filmovanie, i keď prevažná časť scén sa odohráva v interiéri(salóny, jedálne, izby, kancelárie atď.). Väčšina žien má na hlave pokrývku, ide o ručník alebo závoj. V epizóde je zaujímavým spôsobom vykreslený stereotyp života aristokratických spoločenských vrstiev. Pri zábere na divadelné predstavenie o Hugenotoch, pri ktorom sa zoznamuje Maximilien Morell s Valentinou, pozorujeme hráčov na husle prispievajúcich ku komornej atmosfére príbehu.

Tretia časť seriálu začína príchodom pani de Saint Meran, starej matky Valentiny, ktorá neskôr zomiera. Heloise ju chodí po noci strašiť a raz jej dá vypiť otrávenú šťavu a pani de Saint Meran na srdcové zlyhanie zomiera. Palác Edmonda Dantésa sa pokúsia vykradnúť Caderousse a nemanželský syn Hermíny(Danglárovej manželky) a grófa Villeforta. Franz D'Epinaý zruší svadbu s Valentinou, kvôli dávnym rodinným sporom. Valentinu sa pokúsi otráviť nevlastná matka Heloise.

V rámci filmových rekvizít sa uplatňujú v epizóde seriálu klobúky, sviečky, plavidlá, bojové techniky umiestnené na poliach. Pozoruhodné sú detailné zábery na Mercedes a Edmonda. V interiéri paláca pozorujeme závesy na oknách, historické obrazy a reprezentatívne knižničné priestory. Pozoruhodné sú aj ornamenty umiestnené na lampášoch, zábery na kolpotérov a romantickú atmosféru slávnostnej večere. Mimoriadne hrdinsky vyznieva gesto Edmonda zachrániť za pomoci sluhu Bertuccia Valentinu, dcéru jeho úhlavného nepriateľa. Na živote Valentiny mu veľmi záleží, pretože ju chce dať dokopy s Maximilienom Morellom. Obaja sa predsa veľmi milujú.

Štvrtá časť seriálu je akýmsi zmysluplným vyvrcholením nekonečného príbehu, ktorý je plný komplikovaných vzťahov a psychických zranení účinkujúcich postáv. Pilotný záber je orientovaný na scénu zo súdneho procesu Haide z Janiny, bývalej vojnovéj zajatkyne Fernanda Mondega(grófa de Morcerfa), ktorý sa uskutočňuje v súdnej sieni t. j. v prepychovej miestnosti ovešanej samým zlatom. Vojnovú zajatkyňu objavil Edmond Dantés, navyše pomohol jej so zhromažďovaním usvedčujúcich dôkazov voči spoločnému nepriateľovi Mondegoví. Albert sa na Edmonda nahnevá, že brojí voči jeho otcovi, niet sa čo diviť, lebo nechápe súvislosti. Albert vzápätí vyzve Edmonda na neľútostný súboj. Mercedes sa nemôže na to dívať, preto poprosí Edmonda, aby ho nezranil, predsa syn

nemôže trpieť za hriechy rodičov. Edmond je stále na Mondega nahneváný, preto lebo nepriamo zapríčinil smrť jeho otca. Mercedes vysvetlí synovi Albertovi správanie Edmonda, pochopí ju. Gróf Monte Christo odhaľuje svoju pravú identitu pred Mondegom (grófom de Morcerfom), ktorý vzápätí vyťiahne na neho zbraň, no nakoniec neskôr on spácha samovraždu. Uvedomí si, že už nie je prečo žiť, jeho slávnym časom je koniec.

Valentine vystroja honosný pohreb, hoci je ešte nažive, no nik o tom netuší. Pohrebný sprievod pozostáva z kňaza, miništrantov, za nimi ide honosný konský voz s truhlou. Truhla je prekrytá saténovou stuhou. Edmond Dantés v prestrojení za kňaza Abbého Buzonihho jej dá posledné pomazanie. No podnikne s Bertuccioni plán, ako ju ešte zachrániť, má dôvod žiť pre svoju obľúbenú lásku Maximiliena Morella. Gróf Villefort si uvedomí, že jeho manželka Heloise spáchala kruté zločiny. Musí ju nejako potrestať, aby odčinil pamiatku nebohých osôb. Dá jej hodinu na to, aby sa zmárnila jedom, lebo ináč ju verejne popravia. Heloise si zvolí prvú možnosť. Gróf Villefort zostane sám. Maximilien Morell sa chce zmárniť, už nemá pre koho žiť. Dohodne sa s Edmondom, ktorý mu má dať jed, po ktorom ihneď zaspí. Maximilien príde za ním o pár týždňov do bytu v Taliansku. Keď zbadá živú Valentinu, Maximilien skoro onemie, no je šťastný. Danglarsa uväznia v jednej pevnosti, Edmond Dantes ho prepustí, no on spácha samovraždu. K vyvrcholeniu lásky Edmonda a Mercedes dochádza v závere filmového príbehu. Albert odchádza na misie do Afriky odčiniť kruté zločiny otca, chce zachraňovať životy bezbranným ľuďom. Mercedes sa rozhodne venovať svoj majetok (kráľovské sídlo) na dobročinné účely. Záverečný záber je orientovaný na scénu, pri ktorej Edmond učí plávať Mercedes. Obidvaja skončia v milostnom a vytúženom objatí. Tým padne záverečná klapka filmu.

Televízne titulky žltej farby sú členené na úvodné a záverečné. V úvodných titulkoch sa dozvedáme herecké obsadenie filmu, ktoré pozostáva z repertoáru svetových filmových osobností typu Gérard Depardieu, Ornella Mutti, Jean Rochefort, Piere Arditi, Sergio Rubini, Michel Aumont, Florence Darel, Ines Sastre, a ďalších. Televízny obraz je v rámci úvodných pasáží orientovaný na more, z ktorého sa neskôr vynorí hlavná herecká legenda Edmonda Dantes v podaní Gérarda Depardieu v ruke držiaceho kríž symbolizujúci víťazstvo. Okrem toho je tu záber aj na pevnosť If, v ktorej sídli väznica. Hudba je vhodne zvolená, väčšinou má melodramatický nádych určujúci spád deja, na jej kompozícii sa podieľa orchester. Za jej voľbu predmetne zodpovedajú hudobní dramaturgovia.

Záver

Miniseriál Gróf Monte Christo tvorí neodmysliteľnú súčasť francúzskej filmovej produkcie konca deväťdesiatych rokov dvadsiateho storočia. Získa si priazeň akéhokoľvek recipienta uprednostňujúceho romantiku, oddych, zábavu. Hlavná zápleтка je správne vystihnutá, v deji je naznačený konflikt, či rozpor medzi jednotlivými účinkujúcimi postavami, ktorý graduje, no napokon sa vyrieši. Dramatická (problémová) situácia naznačuje opodstatnenosť daného konfliktného rozporu a vyžaduje pohyb smerom k vyriešeniu rozporu, k zmene (Vasquez, 2009). Filmoví tvorcovia dodržali všetky kompozičné postupy súvisiace s príslušnou realizáciou filmového diela.

Vo filmovom príbehu zvíťazila spravodlivosť, vinníci zostali potrestaní, čím si získal aj sympatie viacerých televíznych divákov. Hlavný filmový hrdina Edmond našiel svoje vytúžené šťastie v láske a vzápätí vzdal sa akejkolvek pomsty a nenávisťi voči vinníkom.

Filmová séria s hereckým obsadením v podaní Gérarda Depardieu stvárajúceho kľúčovú postavu príbehu Edmonda Dantésa sa zmysluplne a logicky vyvíjala, navyše mnohé scény boli spracované až veľmi podrobne, no na druhej strane až redundantne napr. množstvo záberov o pohrebe a kriesení Valentine de Villefortovej, milostné scény Edmonda a Camille. Film trvá 400 minút, filmový slogan vyjadruje hlavnú myšlienku diela: "Rafinovaný plán Edmonda Dantese, jak po

dvaceti letech zničit ty, kteří mu vzali nejlepší léta života"¹.

Ústředný námet filmu vyjadruje túžbu po spravodlivosti, apeluje na zbytočne stratené roky a krutú pomstu, ktorej sa nakoniec hlavný hrdina vzdá. Edmond Dantés vystupuje v roli akéhosi investigatívneho detektívneho komisára, odhaľujúceho zlo a nespravodlivosť. Celkove možno konštatovať, že filmový príbeh má historický, filozofický, duchovný rozmer s patričným nádychom zachovania autenticity pôvodného románového diela.

Literatúra

- Dimitrov, P. (2011), *Film - umenie v čase*, Akadémia umení v Banskej Bystrici, Banská Bystrica, 73 p. ISBN 978-80-89078-95-0
- Dobiš, I. (2005), *Dokumentárny film. História, teória, realizácia*, Univerzita Komenského Bratislava, Bratislava, 165 p. ISBN 80-223-2008-0.
- Peknušiaková, E. – Rusnák, J. (2014), "Popkultúra v elektronických médiách", pp. 235-271. Cenková, R. a kol. (Ed.). *Tvorba a recepcia rozhlasového a televízneho textu*, Filozofická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove a Filozofická fakulta Univerzity P. J. Šafárika v Košiciach, Prešov-Košice, 288 p. ISBN 978-80-555-1218-1.
- Švec, Š. (2011), *Gramatika filmového jazyka*, Vysoká škola múzických umení a Filmová a televízna fakulta Vysokej školy múzických umení, Bratislava, 72 p. ISBN 978-80-89437-24-9.
- Vasquez, M. (2009), *Principy divadelní improvizace (v prostředí Zápasů v divadelní improvizaci)* Janáčkova akademie múzických umění v Brně, Brno, 178 p. ISBN 978-80-86928-66-1.
- "Evanjelium podľa Matúša. Slovenská biblická spoločnosť", Dostupné na: <http://www.bible.sk/sk/ekumenicky/matus/6/15> (cit. 07.04.2021)
- "Hrabě Monte Christo. Filmová databáze". Dostupné na: <http://www.fdb.cz/film/hrabe-monte-christo-le-comte-de-monte-cristo/31921> (cit. 07. 04 2021)

© **Karol Orban**

¹ Porov. <http://www.fdb.cz/film/hrabe-monte-christo-le-comte-de-monte-cristo/31921> (cit. 07. 04. 2021)